
Het wordt een reis met als centrale figuur **Hendrik IV**, de koning die met meerdere bijnamen bedacht werd: **'Henri le grand', 'le bon roi Henri', 'le Vert galant'...**

Dat laatste verwijst naar zijn legendarische interesse voor vrouwelijk schoon.

Het kasteel van Médan behoorde ooit toe aan de kamerheer van Hendrik IV, maar illustere personen als **Pierre de Ronsard, Paul Cézanne en Maurice Maeterlinck** hebben er ook sporen nagelaten.

Als koningen in Frankrijk... In de voetsporen van Hendrik IV in de Vendômois en de Touraine

Een vierdaagse busreis van dinsdag 16 tot vrijdag 19 juni 2015

Reis georganiseerd door reisorganisator B-Tours bvba –
erkenningsnummer 5273

Gastheer **John Volckaert**

Wij gaan het natuurlijk niet constant over Hendrik IV hebben tijdens deze vierdaagse. Wel neemt Hendrik IV ons op sleeptouw langs een uniek parcours met minder gekende locaties in een minder gekend deel van Frankrijk. Het wordt dus **een boeiende recreatieve cultuurreis met historische inslag.**

Op de heenreis is er een privébezoek gepland aan het **kasteel van Médan**, waar Hendrik IV ooit verbleef, maar waar ook bijzondere cultuurgeschiedenis geschreven is. Op de retourreis doen wij de grandioze **kathedraal van Chartres** aan en ook **Saint-Germain-en-Laye**.

Logeren doen wij in **Cloyes-sur-le-Loir**, van waaruit wij een deel van de Vendômois en van de Touraine verkennen. Wij verblijven in **Hôtel Le Saint-Jacques *****, gelegen op de rand van de stille Beauce langs de eeuwenoude pelgrimsroute naar Compostella.

Pierre de Ronsard, de prins van de Franse poëzie, duikt regelmatig op in het programma. Wij brengen een geleid bezoek aan **Vendôme (Flânerie au coeur d'une cité d'Art et d'Histoire)** en **Tours (La Renaissance à Tours)**. Tours, ooit één van de belangrijke plaatsen van het vroege Christendom, schitterde ook tijdens de Renaissance.

Wij mijden de drukke toeristische trekpleisters en concentreren ons vooral op private kastelen en tuinen. Sommige locaties zijn slechts toegankelijk op afspraak in groepsverband. In de Vendômois lunchen wij in een Renaissance kader.

Tijdens de reis krijgt u een reeks verhalen die ons een blik gunnen achter de minder fraaie schermen van het Ancien Régime (strijd om de macht, intriges, passie, verraad...).

Reizen met een kleine groep biedt soms mogelijkheden die niet in het bereik liggen van individuele reizigers

---

Een historische schets als inleiding

Na het overlijden van **Hendrik II** in 1559 kwamen diens drie zonen achtereenvolgens op de troon: twee stierven jong (**Frans II** en **Karel IX**) en de derde, **Hendrik III**, werd vermoord in 1589 in het kader van de godsdiensttroebelen.

De protestant **Hendrik van Bourbon, de latere Hendrik IV**, huwde in 1572 met **Marguerite van Valois**, een dochter van Hendrik II en dus een zuster van drie opeenvolgende koningen. De protestantse adel was in grote getale naar Parijs gekomen voor deze bruiloft. Een mislukte aanslag op de leider van de protestanten veroorzaakte oproer enkele dagen na het huwelijk. Onder andere door toedoen van de koningin moeder **Catharina de' Medici**, die bevreesd was voor wraakacties, werden onder het bewind van de jonge Karel IX talrijke protestantse kopstukken geëxecuteerd en onttaarde één en ander in de bloedige **Bartholomeusnacht**.

Bij de opvolging van Hendrik III moest Hendrik van Bourbon afrekenen met de fanatieke katholieke Liga, alhoewel hij zich bekeerd had tot het katholicisme (Paris vaut bien une messe...).

Hendrik IV en 'Reine Margot' hadden een ongelukkig huwelijk. Zij hielden er dan ook allebei veel buitenechtelijke relaties op na.

Het kinderloze huwelijk met Marguerite werd uiteindelijk ontbonden. Hendrik IV hertrouwde met **Maria de' Medici** en het jaar nadien werd uiteindelijk in Fontainebleau de dauphin geboren, de latere **Lodewijk XIII**.

In 1610 werd Hendrik IV - net als zijn voorganger Hendrik III - vermoord door een katholiek fanaticus, ondanks het beleid van verzoening tussen katholieken en protestanten dat hij gevoerd had. Er bestaan tal van verhalen over de moord op Hendrik IV, waarbij de complottheorieën welig floreren.

Het graafschap Vendôme

Het graafschap Vendôme, dat rond de 11de eeuw ontstond en waar in de 14de eeuw het Huis Bourbon-Vendôme door huwelijk aan zet kwam, promoveerde in de 16de eeuw tot hertogdom. Hendrik IV, **hertog van Vendôme**, verenigde bij zijn aantreden als monarch het hertogdom met het kroondomein.

Hendrik IV zou vervolgens evenwel het hertogdom in apanage geven aan **César van Vendôme**, een erkende buitenechtelijke zoon uit zijn relatie met **Gabrielle d'Estrées**, waarmee hij één van de mooie liefdesverhalen uit de Franse geschiedenis beleefde.

Tot grote ontsteltenis van zijn raadgevers wou Hendrik IV trouwen met Gabrielle, maar zij stierf alvorens zijn plan kon worden uitgevoerd.

Cesar van Vendôme evolueerde tot een hardnekkig samenzweerder. Zijn slachtoffers waren zijn halfbroer, die zijn vader opvolgde als Lodewijk XIII, en **kardinaal Richelieu** die de feitelijke macht in handen had. César belandde dan ook in de gevangenis en later vluchtte hij achtereenvolgens naar Nederland en Engeland.

Tijdens de busreis krijgt u een blik achter de schermen van het Ancien Régime. Met enkele verhalen krijgt u een leerzaam tijdsbeeld van het Frankrijk van de tweede helft van de 16de eeuw en de eerste helft van de 17de eeuw.

Vendôme, ‘ville d’art et d’histoire’, en zijn ommeland

Vendôme is de hoofdstad van het arrondissement Vendôme in het departement **Loir-et-Cher**, dat deel uitmaakt van de regio ‘Centre’. Vendôme wordt beheerst door de restanten van het kasteel en van de **benedictijnenabdij ‘La Trinité’**. De abdij werd gesticht in de 11de eeuw door de toenmalige graaf van Vendôme. De voormalige abbatiale kerk vertoont een mooie opeenvolging van bouwstijlen.

In het begin van zijn koningschap moest Hendrik IV hevige gevechten leveren tegen de katholieke Liga om zijn gezag te vestigen. Zo moest hij onder meer zijn eigenste Vendôme gewapenderhand veroveren, wat veel schade teweegbracht aan het kasteel, waarvan de oudste delen dateren uit de 11de eeuw. Cesar van Vendôme liet belangrijke werken uitvoeren, maar het kasteel werd later verwaarloosd en werd koninklijk bezit in 1712. Rond de ruïnes werd in de 19de eeuw een romantisch park gecreëerd.

*Wij laten ons door een gids rondleiden in het historische Vendôme in de voetsporen van Hendrik IV en van zijn erkende zoon César van Vendôme, die in 1623 het college van de oratorianen oprichtte, later omgedoopt tot **Lycée Ronsard**. **Honoré de Balzac** was één van de beroemdste leerlingen van het college.*

*Wij brengen een lunchbezoek aan ‘**Château de la Mézière**’, waar de ouders van Hendrik IV ook op visite kwamen (‘en justes nocés’). Een volledige maaltijd met wijn en zelfs koffie staat voor ons klaar. Wij worden er voor de aardigheid bediend in Renaissance kledij. Onze gastvrouw is Madame de Vivès.*

*Wij bezoeken onder leiding van een gids het geboortehuis van **Pierre de Ronsard** in **Couture-sur-Loir (Manoir de la Possonnière** met zijn collectie oude en hedendaagse rozen).*

*Als sluitstuk van onze dag bezoeken wij de tuinen en het park rond het **kasteel van Courtanvaux**. Dit kasteel uit de 16de eeuw hebben wij te danken aan de familie de Souvré. **Gilles de Souvré, de markies van Courtanvaux**, stond dicht bij Hendrik IV. Hij was de leermeester van Lodewijk XIII.*

Een dag in de Touraine

Wij besteden een dag in en om **Tours**, en verplaatsen ons derhalve van de Loir naar de **Loire**. Tours was ten tijde van Hendrik IV een belangrijke stad, zowel op politiek vlak als op intellectueel en spiritueel vlak. In Tours was het deel van het parlement van Parijs gevestigd dat trouw bleef aan Hendrik IV. De **abdij van Marmoutier** was toen nog in volle bloei.

Wij kiezen verder onder meer voor het indrukwekkende **Château de la Bourdaisière**. Dit kasteel werd ooit bewoond door **Marie Gaudin** in de 16de eeuw. Zij was de maîtresse van koning **Frans I**, maar ook van **pauz Leo X**, een zoon van Lorenzo de' Medici (zo ging het er nog aan toe vóór de Reformatie).

Gabrielle d'Estrées, een nakomlinge van Marie Gaudin, werd in het Château de la Bourdaisière geboren. Haar zes zusters waren overigens net als Gabrielle courtisanes, zodat zij samen smalend 'les sept péchés capitaux' genoemd werden. Hun moeder gaf hen overigens het voorbeeld als minnares van Hendrik III.

Foto Filip Volckaert, augustus 2014 - Château de la Bourdaisière

---

Pierre de Ronsard beschrijft als volgt de schoonheid van Jeanne d'Albret, de moeder van Hendrik IV:

Telle qu'est une Roze
Née au mois le plus doux,
Sur toute fleur déclose,
Telle elle est entre nous.

De Franse schilder van Chinese origine **Zao Wou-Ki** zorgde voor een opvallende poëtische ingreep in de refectie van de Priorij.

Als sluitstuk van onze dag brengen wij op de terugweg naar het hotel een bezoek aan 'Le Jardin du Plessis'. De tuin is het levenswerk van **Rosamée Henrion**, schoonzus van Valéry Giscard d'Estaing. De tuin kreeg het label 'Jardin Remarquable'.

Onze dag in de Touraine begint in **Tours** zelf. Wij krijgen er een thematische rondleiding: '**La Renaissance à Tours**' (onder meer de kathedraal Saint-Gatien).

Le Cloître de la Psalette, Tours

Wij genieten van een vrije lunch in **Château de la Bourdaisière**, het historisch domein van **Prins Louis Albert de Broglie**, 'le Prince Jardinier'. Wij verkennen ook het fraaie park rondom het kasteel.

Verder bezoeken wij de restanten van de **Priorij van Saint-Cosme**, waar Pierre de Ronsard de leiding had. De tuinen - die volledig heraangelegd worden in het kader van een ruimer restauratieproject - vormen een eerbetoon aan de schrijver van het onsterfelijke gedicht: **Mignonne, allons voir si la rose...**, een ode aan zijn jeugdliefde Cassandre.

Ronsard had zijn benoeming te danken aan koning Karel IX en ontving in de priorij de jonge koning met de regentes Catharina de' Medici.

Recreatieve culturreizen met historische inslag

Vooraleer op de terugreis te lunchen (daarvoor is er een uitstekende suggestie) en Saint-Germain-en-Laye aan te doen, bezoeken wij de kathedraal van **Chartres** (optioneel met audiogids en mits meerprijs).

Hendrik IV werd gekroond in Chartres, want Reims was nog in handen van de katholieke Liga en kwam dus niet in aanmerking voor de traditionele 'Sacre'.

Auguste Rodin noemde de kathedraal van Chartres het '**Acropolis van Frankrijk**'.

Niet minder dan 2600 m² gebrandschilderd glas uit de middeleeuwen valt hier te bewonderen.

Saint-Germain-en-Laye

De kinderen van Hendrik IV verbleven in Saint-Germain-en-Laye. De dauphin was al een flinke knaap toen hij samen met zijn twee zusjes gedoopt werd in Fontainebleau. De bossen van Fontainebleau werden geacht bescherming te bieden tegen de pestepidemie die toen woedde.

Paradoxaal genoeg staat het oude kasteel van Saint-Germain-en-Laye nog fier overeind, terwijl het '**Pavillon Henri IV**' het enige restant is van het nieuwe kasteel. Het oude kasteel was de favoriete residentie van koning Frans I. Hendrik II werd er geboren. Het nieuwe kasteel werd gebouwd onder het bewind van Hendrik II, werd voltooid onder Hendrik IV en werd vernietigd tijdens de Revolutie.

Het nieuwe kasteel deed dienst als koninklijke residentie onder Hendrik IV, Lodewijk XIII en Lodewijk XIV, die in het Pavillon Henri IV geboren werd. Lodewijk XIV koos nadien voor Versailles als residentieplaats.

In Saint-Germain-en-Laye ontdekken wij de parken en het grote terras van **André le Nôtre** (*le Roi des Jardiniers et le Jardinier des Rois*) met zijn uniek panoramisch zicht op Parijs. In het aanpalende Pavillon Henri IV schreef **Alexandre Dumas** zijn '*De drie musketiers*', waarin **Anna van Oostenrijk**, de echtgenote van Lodewijk XIII, een sleutelfiguur is.

U krijgt ter plaatse enige historische uitleg over de plek en over de illustere bewoners van Saint-Germain-en-Laye en er is ruim de tijd voor een avondmaal alvorens op de bus te stappen (er is een geschikte suggestie).

Een aanrader is een bezoek aan het geboortehuis van **Claude Debussy**.

John Volckaert

Gastheer Quo Vadimus

Foto Filip Volckaert, augustus 2014 - Saint-Germain-en-Laye met op de achtergrond Parijs

Foto Filip Volckaert, augustus 2014 - Saint-Germain-en-Laye, het oude kasteel

Foto Filip Volckaert, augustus 2014 - Vendôme

Foto Filip Volckaert, augustus 2014 - Château de la Mézière, kapel